

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

КАФЕДРА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА
І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Євроінтеграційна перспектива та інвестиційний потенціал економіки: теорія та практика

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

14 березня 2020 року

Конференцію організовано у межах проекту ЕРАЗМУС+
611599-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE
«Соціальне та економічне включення біженців та мігрантів
до Європейського Союзу: виклики для України»,
який фінансується з боку Європейського Союзу

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Одеса
2020

УДК 339.924+330.322(063)
Є24

Організаційний комітет:

Горняк О. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва ОНУ імені І. І. Мечникова.

Якубовський С. О. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ОНУ імені І. І. Мечникова.

Ломачинська І. А. – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана економіко-правового факультету ОНУ імені І. І. Мечникова.

Ніколаєв Ю. О. – кандидат економічних наук, доцент, заступник завідувача кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ОНУ імені І. І. Мечникова.

Відповідальний за випуск:

Якубовський Сергій Олександрович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ОНУ імені І. І. Мечникова

Євроінтеграційна перспектива та інвестиційний потенціал Є24 економіки: теорія та практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 березня 2020 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф. С. О. Якубовський. – Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. – 104 с.

ISBN 978-617-7326-48-8

Викладено тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Євроінтеграційна перспектива та інвестиційний потенціал економіки: теорія та практика», яка відбулася у м. Одеса 14 березня 2020 року.

339.924+330.322(063)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Сотченко Є. В.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗОЛОТА ЯК ІНСТРУМЕНТА ПЛАТЕЖУ 5

СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Головко В. О.

ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ: ДОСВІД США ТА КНР.....9

Коваленко М. П., Коваленко І. М.

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ РЕФОРМЫ В КИТАЕ: УРОКИ ДЛЯ УКРАИНЫ 12

Кухта П. В., Машков А. С.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ.....17

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Алієв Раміль Айдин

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СЕКТОРУ
ТУРИЗМУ І ОЦІНКА ЙОГО РОЛІ У СВІТОВІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНІЙ
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ.....22

Барна С. С., Брич Б. В., Шпак Я. О.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЕНЕРГОСЕРВІСУ 25

Брояка А. А.

СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА 28

Дем'яненко К. О., Капітула С. В.

МАРКЕТИНГОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ЗНАЧЕННЯ ТА МІСЦЕ
У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ 34

Гамова О. В.

ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ 37

Дюк А. А.

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ НА СЕЛІ 43

Железняк К. Л., Єнь Є. В.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ В СВІТЛІ СТРАТЕГІЇ
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....47

Кривоберець М. М.

ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....52

Література:

1. Брич В., Федірко М., Брич Б. Теоретичні основи побудови стратегії енергосервісу // Соціально-економічний розвиток регіонів у контексті міжнародної інтеграції, 2017. – № 27 (16). – С.49-54.
2. Брич В. Я., Федірко М. М. Концепція енергоефективності в контексті сталого розвитку комунальної теплоенергетики України // Український журнал прикладної економіки. – 2018. – Том 3. – № 1. – С. 26-35.
3. Закон № 328-VIII від 09.04.2015 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації».
4. Закон № 327-VIII від 09.04.2015 «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації».
5. Директива 2012/27EU Європейського Парламенту та Ради від 25.10.2012 про енергоефективність. URL: http://sae.gov.ua/sites/default/files/UKR_Directive_27_2012_2.doc (дата звернення 25.05.2017).

Брояка А. А.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки*

*Вінницького національного аграрного університету
м. Вінниця, Україна*

СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Запорукою ефективною діяльності будь-якого підприємства й отримання ним ефективного фінансового результату є забезпечення необхідним обсягом капіталу та раціональне його використання. В нестабільному ринковому середовищі ефективне управління капіталом підприємства є передумовою його фінансової стійкості в поточному періоді і стабільності розвитку на перспективу.

Важливим стратегічним параметром та інструментом обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на підвищення раціо-

нальності і результативності формування джерел фінансування діяльності підприємства є структура та узгодженість взаємодії складових його капіталу. З одного боку, надмірно низька частка позичкового капіталу фактично означає недовикористання потенційно дешевшого, ніж власний капітал, джерела фінансування. У підприємства складаються вищі витрати на капітал, що створює завищені вимоги до прибутковості майбутніх інвестицій. З іншого боку, структура капіталу, де домінують позичкові засоби, також пред'являє дуже високі вимоги до прибутковості капіталу внаслідок підвищення вірогідності неплатежу й зростання ризику для інвестора [4, с. 144].

Оптимальна структура капіталу – це співвідношення використання власних та позичкових коштів, при якому забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість в поточному періоді та в майбутньому [1, с. 277].

Процес формування капіталу підприємства – сукупність узгоджених та взаємопов'язаних способів і методів залучення у господарську діяльність виробничих ресурсів, що забезпечує виконання наступних функцій: вибір, планування і залучення ресурсів в оборот, розподіл та перерозподіл ресурсів відповідно до обраної стратегії підприємства, а також контроль за формування капіталу. Формування капіталу підприємства розпочинається із визначення послідовності етапів цього процесу на основі дослідження потреб ринку та відповідно до стратегії розвитку й прибуткової політики підприємства.

Стратегія формування структури капіталу має на меті забезпечити підприємству більш вигідне положення в зовнішньому середовищі і сприяти його розвитку завдяки вчасному виявленню майбутніх чинників успіху і загроз. Розробці стратегії має передувати аналіз системи показників, яка зробить можливим повно та вірогідно оцінити ефективність діяльності підприємства в цілому та використання його капіталу зокрема. Крім того, для успішної реалізації обраного стратегічного плану необхідно

проводити безперервний моніторинг ступеню досягнення означених цілей, постійно розвивати та адаптувати стратегію відповідно до вимог оточуючого середовища [3]. При вирішенні питання щодо схеми формування структури капіталу та джерел його фінансування можливі два основні шляхи: змішане фінансування (формування капіталу за рахунок власних і залучених коштів у різних пропорціях) та повне самофінансування виключно за рахунок власних ресурсів.

Здійснено аналіз джерел формування, напрямів та ефективності використання капіталу підприємства на прикладі СТОВ «Липівка» Томашпільського району Вінницької області. За даними табл. 1 можемо зробити висновки, що чистий оборотний капітал має стійку тенденцію до зростання, за три роки його вартість збільшилась в 2,5 рази. Коефіцієнт покриття, який показує обсяг оборотних активів, що припадає на одиницю короткострокових зобов'язань, та вважається нормативним при значенні вище 1 [2, с. 79], мав особливо високе значення у 2017 р. і значно скоротився в 2018 р. до рівня 3,7 проти 13,6 у 2017 р. Станом на 2018 р. СТОВ «Липівка» майже повністю забезпечує свою діяльність власними коштами (на 90%), про що свідчить коефіцієнт автономії. Це також підтверджується коефіцієнтом співвідношення власних і залучених коштів, значення якого у 2018 р. на рівні 0,2 означає, що на кожну гривню власних коштів припадає лише 20 копійок позичених коштів. Коефіцієнт маневреності власних коштів відображає частку власного капіталу, що використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладену в оборотні активи, та частку капіталізованих коштів. Значення цього показника на рівні 0,6 в 2018 р. вказує, що 60% власних коштів використовується для фінансування поточної діяльності.

Проаналізуємо показники ефективності використання капіталу СТОВ «Липівка», що відображені в табл. 2. Темпи приросту виручки від реалізації продукції зменшилися в 2018 р. проти попереднього року, а темпи приросту чистого прибутку мали тенденцію до скорочення з 87,7% в 2016 р. до 62,2% в 2018 р. Темпи приросту власного капіталу уповільнились на 33,3 в.п. у

2018 р. у порівнянні з 2016 р. Проте, рентабельність власного капіталу підвищилася за аналізований період майже в 1,7 рази, тоді як рентабельність активів має тенденцію до зменшення і становила в 2018 р. 13,5%, що в 2 рази менше відносно 2016 р. Причиною такого різкого зниження є неоптимальна структура оборотних активів та зниження суми чистого прибутку підприємства.

Таблиця 1

**Оцінка показників фінансового стану
СТОВ «Липівка» у 2016-2018 рр.**

Показники	2016	2017	2018	2018 р. +/- до 2016 р.
Чистий оборотний капітал, тис. грн	9155,1	16173,8	22147,2	12992,1
Коефіцієнт покриття	2,6	13,6	3,7	1,1
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,84	0,97	0,90	0,06
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,5	0,4	0,6	0,1
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	0,18	0,03	0,2	0,02

Джерело: Розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, можна зробити висновок, що фінансову основу даного підприємства складає власний капітал, проте, ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позичкових коштів. Додаткові зовнішні фінансові вливання у СТОВ «Липівка» сприятимуть розширенню обсягу господарської діяльності підприємства, забезпеченню більш ефективного використання власного капіталу, прискоренню формування різних цільових фінансових фондів та підвищенню ринкової вартості підприємства. Як наслідок, застосування комбінованих джерел фінансування підвищить результативність та ефективність

діяльності підприємства. Найбільш раціональним щодо досягнення оптимального співвідношення структурних елементів капіталу СТОВ «Липівка» може бути метод, в основі якого відбувається одночасна максимізація зростання рентабельності власного капіталу і рівня фінансової стійкості. Мають бути конкретизовані послідовні кроки формування оптимальної структури капіталу згідно зазначених критеріїв, яку будуть представлені у стратегічному фінансовому плані підприємства. За стратегічну мету функціонування підприємства приймається максимізація вартості капіталу, що являє собою суму дисконтованих грошових потоків усіх власників капіталу.

Таблиця 2

Показники ефективності використання активів і власного капіталу СТОВ «Липівка», %

Показники	2016	2017	2018	2018 р. +/- 2016 р.
Темпи приросту чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), %	56,9	98,3	68,5	11,6
Темпи приросту чистого прибутку, %	87,7	85,2	62,2	-25,5
Темпи приросту власного капіталу, %	167,0	144,5	133,7	-33,3
Рентабельність власного капіталу, %	15,7	33,2	26,2	10,5
Темпи приросту активів, %	194,4	125,5	149,9	-44,5
Рентабельність активів, %	28,1	25,5	13,5	-14,6

Джерело: Розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Управління капіталом – важливий та безперервний процес, який потребує постійної уваги зі сторони керівництва підприємства. Варто обрати одну із базових стратегій управління капіталом:

- 1) консервативна, яка спрямована на отримання дохідності вище, ніж

по банківських депозитах за значно менших ризиків, ніж на ринку акцій; 2) збалансована, де очікується отримання дохідності, що порівнюється з середньоринковою за найбільш ліквідними акціями, але з меншим ризиком; 3) ризикова, метою якої є отримання максимального приросту активів; 4) індексна, призначена для інвесторів, які мають за мету отримання інвестиційного доходу з портфеля цінних паперів, сформованого на основі індексу. Раніше СТОВ «Липівка» дотримувалося консервативної стратегії управління капіталом, проте, на майбутнє варто перейти на більш ризикову, що сприятиме отриманню вищої дохідності та розширенню активів.

Особливу роль в управлінні капіталом підприємства відіграє факторний аналіз, який, забезпечуючи кількісну оцінку впливу чинників на результуючий показник, уможлиблює зміни та формування параметрів управління капіталом відповідним підбиранням та коригуванням чинників, які їх зумовлюють [5, с. 111]. Оцінка ефективності управління капіталом підприємства, як правило, ґрунтується на дослідженні різних фінансових показників, таких як чистий прибуток, рентабельність інвестицій, ринкова вартість підприємства. Своєчасна та правильна оцінка ефективності використання капіталу дозволяє виявити не тільки стан, але й причини, що перешкоджають успішному розвитку підприємства.

Література:

1. Вдовенко Л.О. Ефективне управління структурою капіталу – основа стабільності розвитку підприємства / Л.О. Вдовенко, А.І. Сидорчук // II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Розвиток національних фінансово-економічних систем в умовах глобальних викликів» (м. Київ, 5 жовтня 2018 року). – С. 275-278.
2. Довгань Ю.В. Аналіз фінансового стану як ключовий етап оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства / Ю.В. Довгань // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2018. – № 3. – С. 76-89.
3. Латишева І.Л. Методичний підхід до управління структурою капіталу на основі стратегічних карт / І.Л. Латишева // Ефективна економіка 2015. – № 4. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3974>

4. Рибіцька А.В. Управління капіталом підприємства на основі оптимізації структури позикового капіталу / А.В. Рибіцька // Фінансовий простір. – 2014. – № 2 (14). – С. 144-148.

5. Харчук С.А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення / С.А. Харчук // Економіка та держава. – 2015. – № 6. – С. 110-113.

Дем'яненко К. О.

студентка

Криворізького національного університету

Капігула С. В.

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання

та інноваційного розвитку

Криворізького національного університету

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

МАРКЕТИНГОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ЗНАЧЕННЯ ТА МІСЦЕ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Ринкова орієнтація в управлінні підприємством здійснюється за допомогою маркетингового менеджменту. Наукова дискусія в сфері стратегічного маркетингу в значній мірі використовує ідеї та концепції стратегічного менеджменту (стратегічного управління). Оскільки обидві сфери досліджень цікавляться проблемами, що впливають на відносини між організацією і її середовищем, стратегічне управління є контекстною основою для процесу маркетингу. Крім того, в сфері стратегічного управління було розроблено декілька моделей і концептуальних інструментальних засобів, починаючи з методів галузевого аналізу, які популяризував Портер, до портфельних матриць, які були розроблені американськими консалтинговими фірмами. Але такий вплив не є одностороннім. Сфокусована на споживачеві філософія маркетингу і такі концепції, як сегментація, позиціонування і життєвий цикл товару, також вплинули на мислення в сфері стратегічного управління [1].

Наукове видання

Євроінтеграційна перспектива та інвестиційний потенціал економіки: теорія та практика

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

14 березня 2020 року

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори статей. Думки, положення і висновки, висловлені авторами, не обов'язково відображають позицію редакції.

Матеріали друкуються за авторською редакцією.

Адреса редакції:
Французький бульвар 24/26, к. 38А, м. Одеса, Україна, 65082.
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова.

Підписано до друку 19.03.2020 р. Формат 60х90/16.
Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. ар. 6,05.
Наклад 100 прим. Замовлення № 0320-03.

Надруковано: ФОП Головка О.А.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4871 від 24.03.2015 р.

СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

Брояки Антоніни Анатоліївни,

яка взяла участь у роботі

Всеукраїнської науково-практичної конференції на тему:

**«Євроінтеграційна перспектива та інвестиційний
потенціал економіки: теорія та практика»**

(м. Одеса, 14 березня 2020 року)

Завідувач кафедри світового господарства і міжнародних
економічних відносин ОНУ імені І. І. Мечникова
доктор економічних наук, професор

С.О. Якубовський